

Euskara digitalizazioaren garaian

Josu Amezaga Albizu
UPV/EHUko Ikus-entzunezko Komunikazio eta
Publizitate Saila
josu.amezaga@ehu.es

**Zein hizkuntza hitz egiten du
komunikazio gizarteak?**

Donostiako Uda Ikastaroak
2009ko Ekainak 22-24

Digitalizazioa eta kultura: aro berri bat (I)

- Idazkuntza
 - Ahozko hizkuntzaren kodeketa
 - Nekazaritza, hirigintza eta merkataritzari lotua
- Inprenta
 - Kodetutako ahozko hizkuntzaren hedapen masiboa
 - Modernitatea, nazionalismoa
- Argazkia, Irratia, Telefonoa
 - Irudien eta soinuen kodeketa
 - Masa gizartea

Digitalizazioa eta kultura: aro berri bat (II)

- Digitalizazioa
 - Ahozko hizkuntzaren, irudien zein soinuen kodeketa gehi kodetutako seinaleen hedapen masibo eta aldiberekoa
 - Informazioaren gizartea

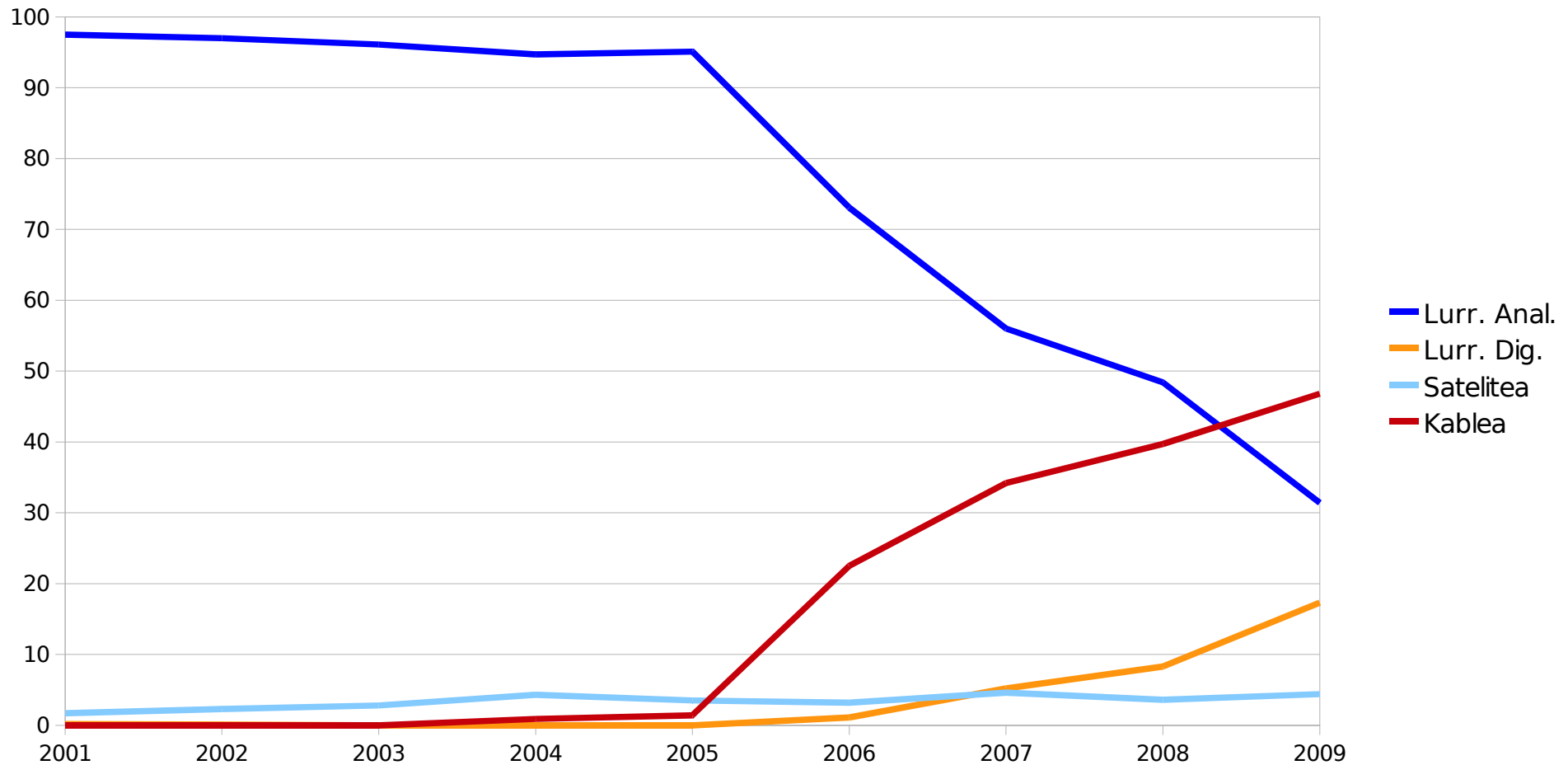
Digitalizazioa eta kultura: aro berri bat (III)

- Kulturen erronkak digitalizazioaren aurrean
- Euskararen egoera
 - Satelitera iritsi diren 80 hizkuntzetan
 - Euskararen presentzia medio guztietan
 - Interneteko lehen 40 hizkuntzetan
 - 382 aplikazio informatiko (Softkat)
 - 200.000 erabiltzaile interneten
 - Idatzizko corpus historikoa digitalizatuta

Digitalizazioa eta telebista

- Digitalizazioaren hiru ezaugarri tekniko
 - Jatorri eta izaera ezberdineko informazioak seinale berberetara itzultzen da (bit-ak)
 - Informazioaren euskarriek (garraiorako zein bilketarako) kapazitatea handitzen dute, eta merketu egiten dira
 - Informazio-seinaleen kopiaketa mugagabea da

Telebistaren seinalea EAEn

Nafarroan: kablea: % 25

Telebista digitalaren datuak gaur

- Telebista digitala jasotzen duten etxeak
 - EAE: % 50
 - Nafarroa: % 58
 - Iparraldea: ? (Estatu Frantsesean % 33)
- Analogikoaren itzalaldia
 - Estatu Espainolean: 2010eko Apirilean
 - Estatu Frantsesean: 2011ko Azaroan

Medioen bateratzea (multimedia) (I)

- Informazioaren kodeketa ezberdinek medio ezberdinak sortarazi zituzten: prentsa, irratia, telebista...
- Informazioa bateratzean medioak ere bateratzen dira
 - Entrepresa mailako mugimenduak
 - Adibide bat: Hamaika Telebista: prentsa idatzia (EKT, Gara, CMN); liburua (Elkar); telefonoa (Euskaltel); telebista (BAInet)

Medioen bateratzea (multimedia) (II)

- Euskarri anitzak
 - Telebista, ordenagailua, dvd-erreproduzitzailea, sakeleko telefonoa, MP4...
- Medioen mugimenduak: erredakzio berriak
 - Interneteko egunkari, telebista eta irratiak
 - Egunkarietako ikus-entzunezkoak
 - Prentsaren albisteak telebistan
 - Podcast, webcast eta abarrak
- Zer da telebista?

Telebista eskaintzaren ugaltzea

- Seinaleen garraio-bideen zein kapazitatearen biderketaren ondorioa
- 1982an, bizpahiru kanal euskarazko telebistarekin lehian; gaur egun konta ezineko kopurua
- Eskaintzaren aldaketa koalatitiboa: orotariko kanalez gain, gaikakoak
 - Gaikako telebisten audientzia: % 10 (EAE, 2008)
- ETBren hegemoniaren galera, genero estrategiko batean: umeentzako programazioa
 - 7na umeentzako kanal Euskaltelen eta Imagenion, 14 Ono-Retenan

Euskarazko telebistaren eskaintza digitala

- EITB
 - Euskara hutsez: ETB-1, ETB-3
 - Elebitan: ETB-4
- Tokiko telebista digitalak
 - Euskaraz: Hamaika Telebista (15 kanal)
 - Elebitan: Tokiko Telebisten Dekretuak ezarritako kuotak

Tokiko Telebista Digitalen hizkuntza kuotak

	Barrutia	Euskarazko programazioaren kuota	EAEko euskaldunen %
% 75etik gora euskaraz	Zarautz Bermeo	%76 %75	%11
% 50-%75 euskaraz	Tolosa Arrasate Beasain Durango	%65 %63 %56 %52	%14
% 25-% 50 euskaraz	Eibar Mungia Donostia Irun Getxo Laudio Gasteiz	%47 %44 %43 %42 %29 %27 %25	%43
% 25etik behera euskaraz	Bilbo Barakaldo	%24 %20	%15
tokiko telebistarik ez			%17

Hizkuntzen trataera telebista digitalean

- Kanaleen kapazitate handitzearen ahalmenak:
 - Emisio eleanitzak (Europar satelitez hedatzen diren kanalen % 15 eleanitzak dira)
 - Azpigituluak
- Digitalizazioa eta itzulpen automatikoa
 - Transkribaketa eta itzulpen automatikorako sistemak
- Hizkuntza bakarreko kanalak etorkizunean

Mugagabeko kopiaketaren aukera

- Negozio sistemetan eragiten duen erronka
 - Lehen aukera zena, orain arazo
- Produktuen hedapenerako aukerak
 - Hedapen komertziala
 - Hedapen ez komertziala

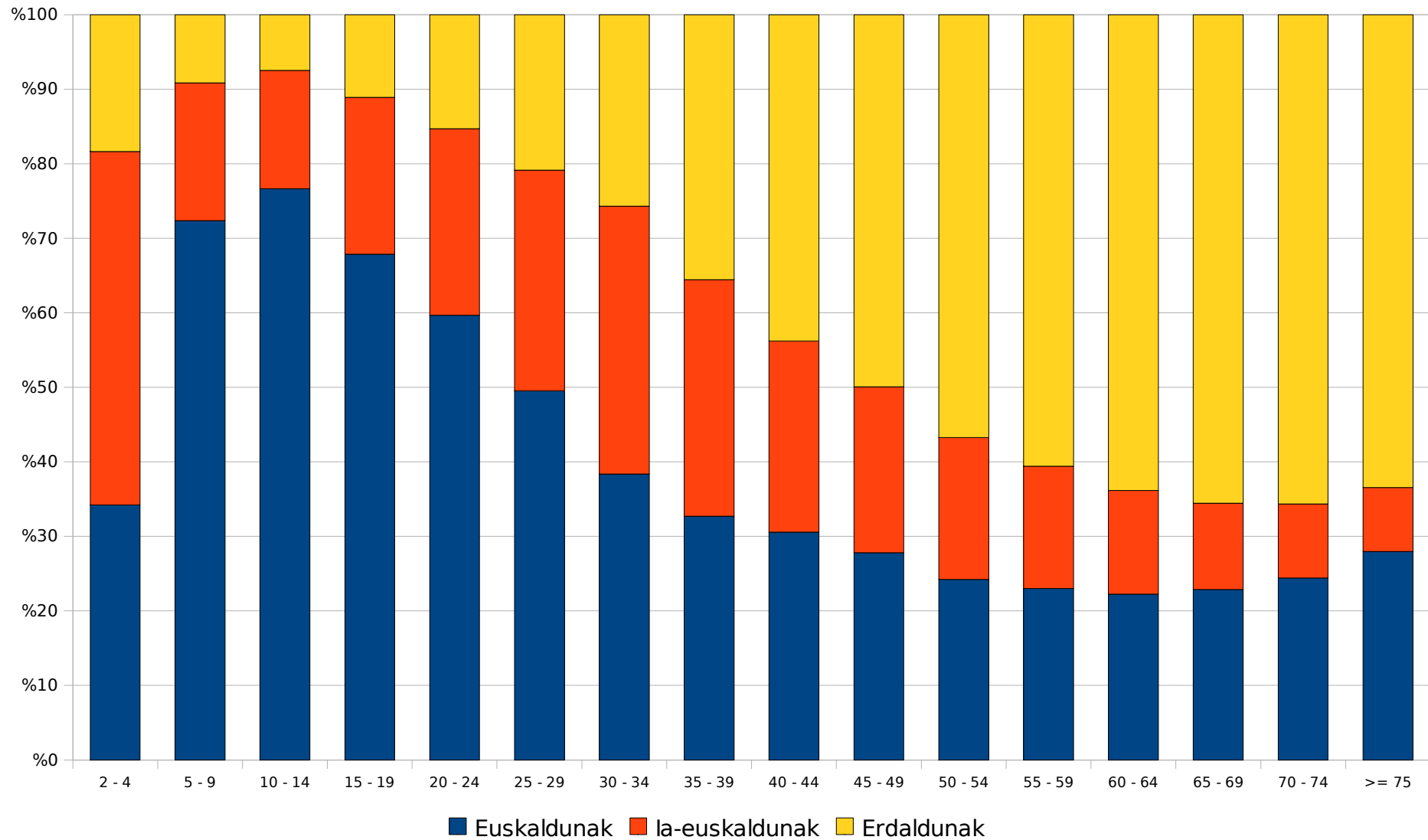
Telebista ikusteko modu berriak

- Taldeka ikustetik bakarka ikustera
 - Gaur egungo ohiturak (GECA, 2006)
 - Bakarka: % 44
 - Binaka: % 36
 - Taldeka: % 20
 - Euskararentzako **inplikazioak**
- Ikusle aktiboa
 - Liburua eta internet: lehengo eta oraingo telebista
 - Abu Ghraibeko irudien kasua
- Publiko gaztearen **auzia**

E.A.E.ko populazioa, etxeko hizkuntza egoeraren arabera (2001)

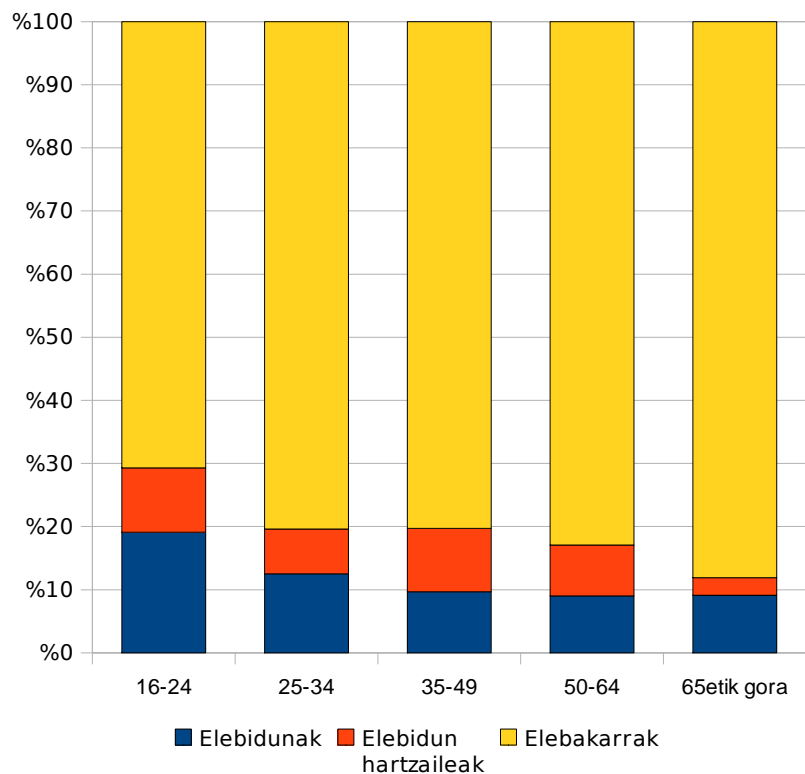
	Euskaldunak	Ia-euskaldunak	Erdaldunak
Guztira	559.197	422.545	1.019.742
Euskaldunek osatutako etxeetan	56%		
Etxe mistoetan	44%	44%	27%
Ia-euskaldunek eta erdaldunek osatutako edota erdaldunek soilik osatutako etxeetan	.	56%	73%

Hizkuntza gaitasuna EAEn (2006)

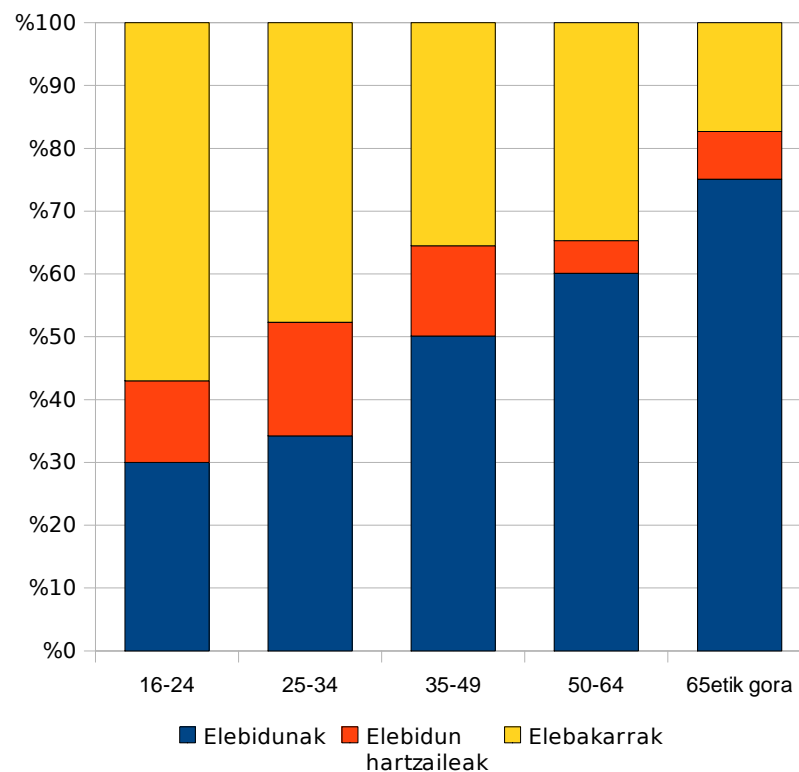

Hizkuntza gaitasuna Nafarroa Garaian eta Iparraldean (2006)

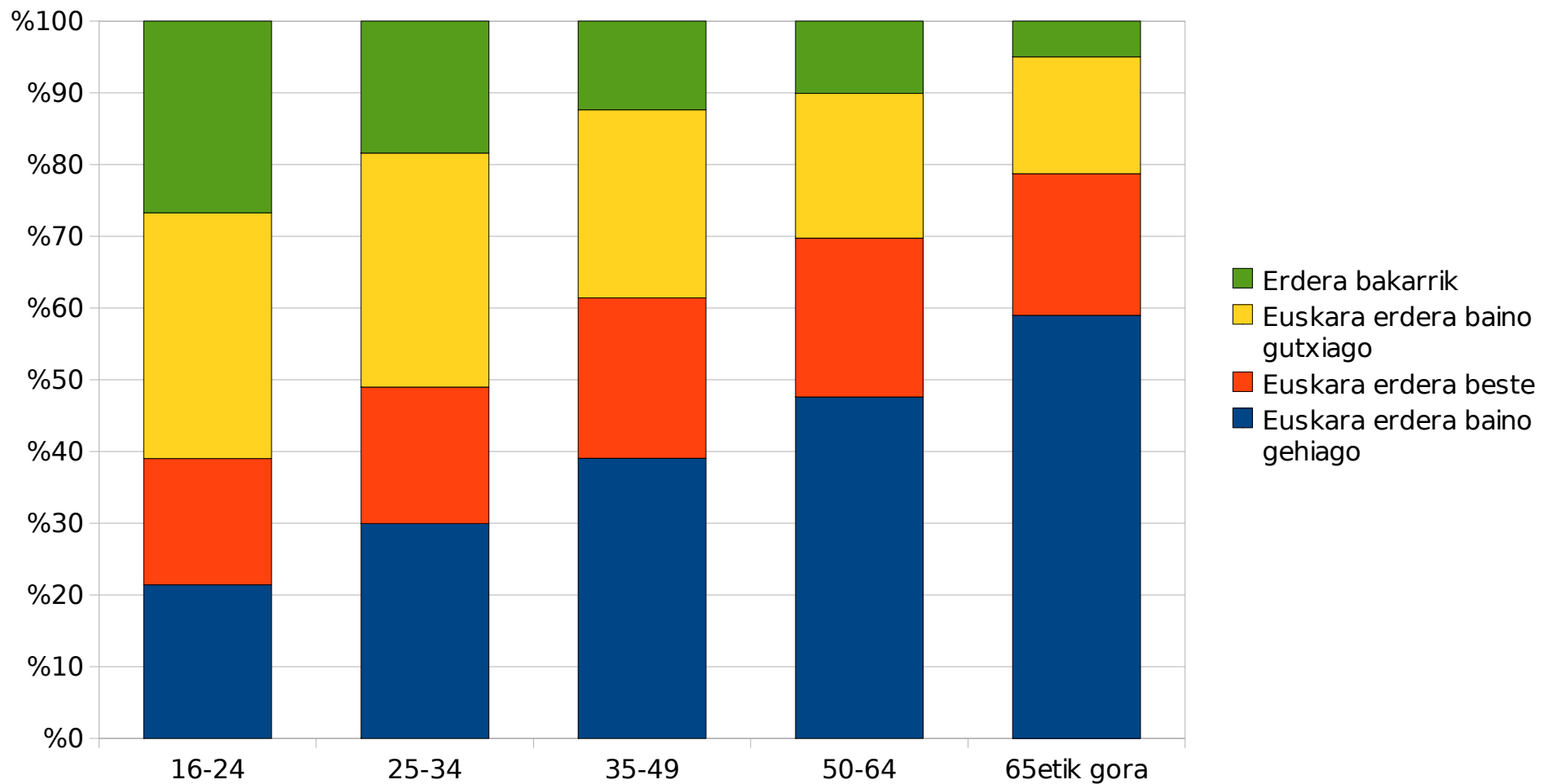
Hizkuntza gaitasuna Nafarroa Garaian (2006)

Hizkuntza gaitasuna Iparraldean (2006)

Elebidunen euskararen erabilera Euskal Herrian (2006)

Azken gogoetak: hizkuntza politikarako erronkak (I)

- Telebistaren rolaren berdefinizioa
 - Kanal hegemonikoen haustura?
 - Gainerako medioekiko eta sare sozialekiko sinergiak
 - Produkzioa ikusleen eskura utzi (negozioa ez bilatzearen aukerak)
 - Helburua: euskarazko espazio publikoa osatu
- Zerbitzu publikoaren berdefinizioa
 - Hizkuntza gutxituak eta zerbitzu publikoa
 - Zerbitzu publikoa audientzengatiko lehiaren garaian

Azken gogoetak: hizkuntza politikarako erronkak (II)

- Arautzaileentzako aldaketak
- Euskarazko eskaintzaren tokia
 - Eskaintza guztia euskaratu, ala arlo batzuetan indartu?
- Hizkuntzarekiko teknologiaren aukerak
 - Talde mistoak eta ia-euskaldunak
 - Eleaniztasunaren diskurtsu eta ohitura berriak